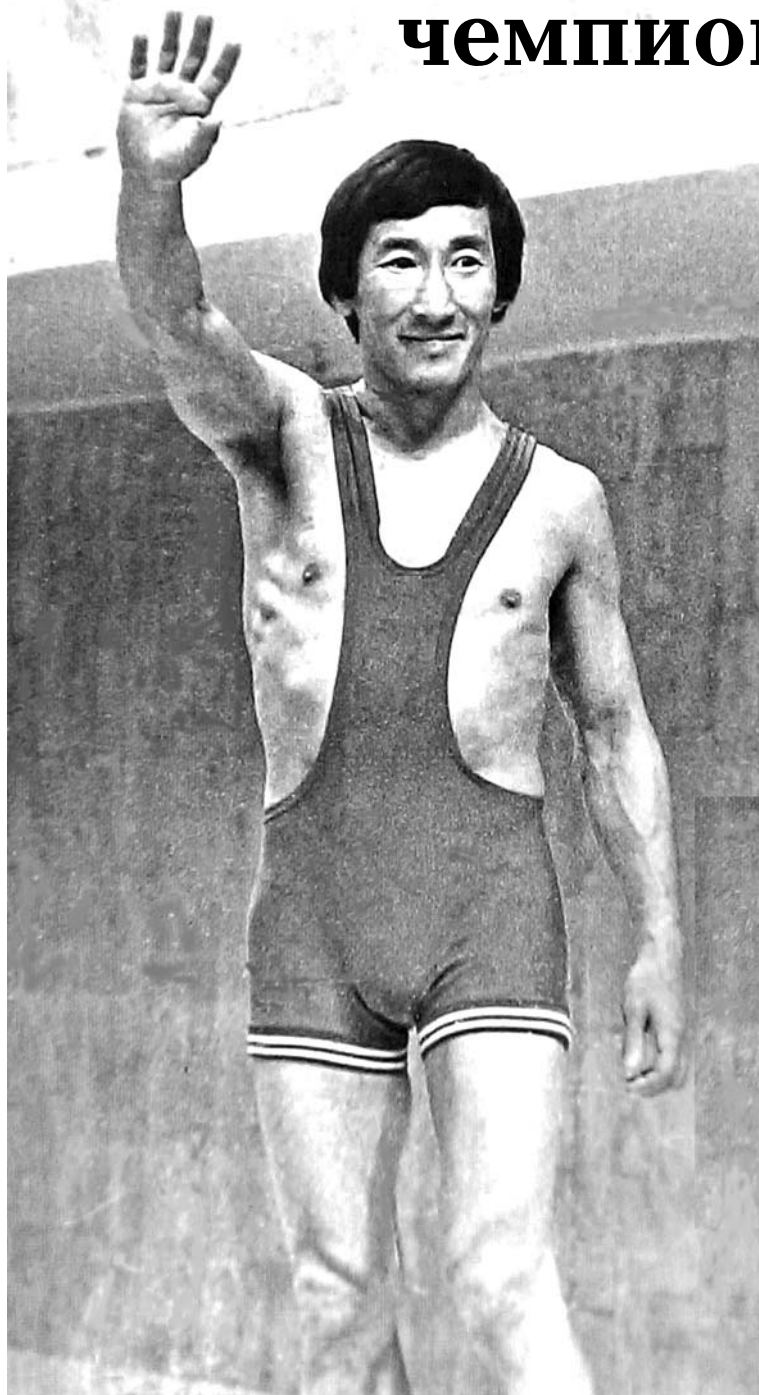

ДЬУЛУРБАН

Бэлиэ түгэн

Бастакы олимпийскай чемпионмутугар сүгүрүйүөбүн!

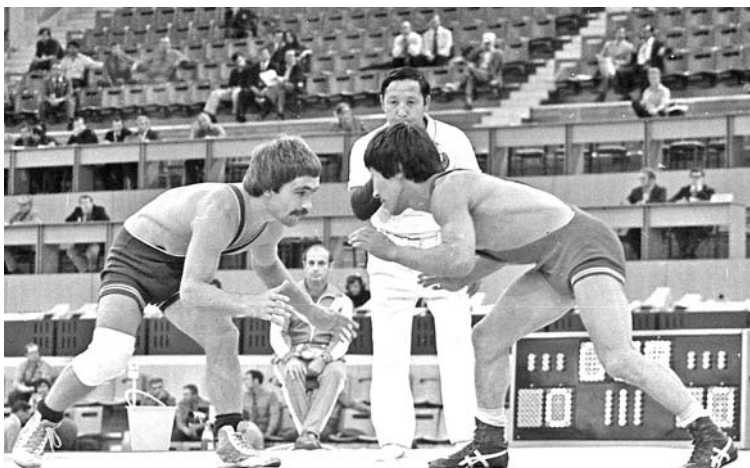
Бүгүн, кулун тутар 7 күнүгэр Роман Дмитриев төрөөбүтэ 75 сыла

Кулун тутар 7–10 күннэригэр Туймаада туонатыгар сахаттан бастакы олимпийскай чемпион Роман Дмитриев кэриэнигэр көнүл тустууга эрдэрдэргэ (2004–2006 сс. төрөөбүтүгэр) үгэскэ кубулуйбут норуоттар икки ардыларынаагы үбүлүйдээх X турнир ыгытылар. Быйылгы түһүлгэ Роман Михайлович төрөөбүтэ 75 сылыгар ананарынан уратылаах.

Нэдиэлэ устата — олимпийскай чемпион, ССРС спордун үтүөлээх маастара, Советскай Союз уонна Российскай Федерация үтүөлээх тренерэ Роман Михайлович Дмитриев үбүлүйдүгэр аналлаах араас таһымнаах тэрээһиннэр үрдүк таһымнаахтык тэрилиннилэр.

Онтон турниры ылан көрдөххө, инники ыгытыллыбыттартан барыларыттан састаап да, тэрээһин даҕаны өтүнөн күүстээх, кизн далааһыннаах буолара күүтүллэр. Бу биһиги, улуу бөбөспүтүгэр ыгыткатыбыл, сүгүрүйүү, кэриэстэбил туоһута буолар.

Тэрийээччилэр биллэрбитэринэн, түһүлгэбэ 12 тас дойдуттан, ол иһингэр, тустууга өрүү күүстээхтэринэн биллэр Иран, Монголия, Индия, Азербайджан, Грузия, Казахстан, Беларусь, Кыргызстан, Молдова о.д.а. эдэр бөбөстөрө кэлэн күөн көрсүөхтэрэ. Күрэхтэһии уолаттарга эрэ буолбакка, кыргызтарга эмиэ ыгытылар. Россия эдэрдэргэ сүүмэрдэммит хамаандатыттан уолаттарга уонна кыргыз-

тарга 20-лии бастыннара кэлиэхтэрэ.

Ону тэнэ, Россия 16 регионуттан, барыта 261 кыттааччы, 40-чэ тренер, 20-чэ судья кэлэрэ күүтүллэр. Турнир кылаабынай судьяатынан — норуоттар икки ардыларынаагы категориялаах судья Солтан Засев (Пермь) үлэлиэбэ.

Саха сириттэн уолаттарга 70-чэ, кыргызтарга 10-ча спортсмен күөн көрсүөбэ. Кинилэр ортолоругар Лев Павлов, Игорь Матвеев, Николай Охлопков, Роман Николаев, Лилияна Рожина, Надежда Куличкина уо.д.а. бааллар.

Үбүлүйдээх түһүлгэ ыгырыылаах ыалдыттарынан Россия спортивной тустууга федерациятын президеһе Михаил Мамияшвили, Россия хамаандатын тренерэ Зелымхан Гусейнов, спорт үтүөлээх маастара Сергей Корнилаев, Р.М. Дмитриев дың кэргэнигэнтэн Антонина Дмитриева, оҕолоро буолуохтара.

Күрэхтэһии бириискэ фондата — 2 мөлүйүөн. Кыайы-

ылаахтар бары сиздэрэйдик оноһуллубут Чемпионнар курдарынан, түһүлгэ ымыгыта Барс статуканан наҕараадаланыахтара. Ону таһынан бастаабыттар — 35, иккистээбиттэр — 25, үһүстээбиттэр — 15 тыһ. солк. харчынан бэлиэтэниэхтэрэ. Кыайылаагы бэлэмнээбит тренер 10 тыһ. солк. бириэмийэлиэниэ. Өссө бастын тустууну көрдөрбүтүгэр уонча үчүгэй сыаналаах анал бириистэр баар буолуохтара.

Кириитэ — босхо. Спорду таптааччылар, тустууну сэнээрээччилэр! Кулун тутар 8–10 күннэригэр “Өрөгөй” Спорка киинигэр күргүмүнэн көхтөөхтүк кэлэн бастакы олимпийскай чемпионмут Роман Михайлович Дмитриев аагыгар Сүгүрүйүөбүн, Саха сиригэр тустууну хайдах курдук таптыылыларын Көрдөрүөбүн, бэйэбит уолатарбытыгар Ыалдыабын!..

Петр ПАВЛОВ.
Василий СЕМЕНОВ (Москва)
хаартыскалара.

Роман Михайлович Дмитриев

1949 сыллаахха кулун тутар 7 күнүгэр Эдьигээнгэ төрөөбүтэ.
Тренердэрэ — Н. П. Габышев, Д. П. Коркин, С. А. Преображенский, Т. С. Барба.

ССРС спордун үтүөлээх маастара. Советскай Союз уонна Российскай Федерация үтүөлээх тренерэ. “Бочуот Знага”, “Хотугу сулус” орденнарынан, “Үлэбэ килбиэһин иһин” мэтээлинэн наҕараадаламмыта. Дьокуускай куорат, Эдьигээн, Чурапчы, Бүлүү улуустарын бочуоттаах гражданина.

Мюнхеннаагы-72 Олимпиада чемпионна, ССРС алта төгүллээх чемпионна, Европа уонна аан дойду чемпионна, Монреаллаагы-76 Олимпиада урун көмүс призера, аан дойду Кубогун кыайылааҕа.

ССРС уонна Саха сирин көнүл тустууга сүүмэрдэммит хамаандаларын тренердэринэн, Россия эдэрдэргэ хамаандатын сүрүн тренеринэн үлэлиэбитэ. Саха Өрөспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннай Мунньаҕын (Ил Түмэн) депутата этэ.

Кун сириттэн 2010 с. олунньу 11 күнүгэр туораабыта. Роман Дмитриев аата — Тустуу аан дойдутаагы түмсүүтүн (UWW) быһаарытынан Албан аат саалатыгар ылыллыбыта. 2013 сылтан саҕалаан Р.М. Дмитриев кэриэһигэр көнүл тустууга эдэрдэргэ норуоттар икки ардыларынаагы турнир ыгытылар.

8-10 МАРТА 2024
ЦСП «ТРИУМФ»,
город Якутск.

**X МЕЖДУНАРОДНЫЕ СОРЕВНОВАНИЯ
ПО СПОРТИВНОЙ БОРЬБЕ СРЕДИ ЮНИОРОВ И ЮНИОРОК**

памяти Олимпийского чемпиона,
заслуженного мастера спорта СССР,
заслуженного тренера России, СССР,
РОМАНА МИХАЙЛОВИЧА ДМИТРИЕВА,
посвященного 75-летию со дня рождения

РОМАН ДМИТРИЕВ 75 ЛЕТ

Пусть к Победе

Түһүлгэ программата

Кулун тутар 8 күнэ, бээтинсэ

11:00–16:00 Барыллааһын хапсыһылар
16:00–18:00 Финалга тахсар иһин кириисилэр.

Кулун тутар 9 күнэ, суббота

10:30–17:00 Күрэхтэһии салгыта
17:00–18:00 Түһүлгэни үөрүүлээхтик аһы
18:00–20:30 Финаллар. Кыайылаахтары наҕараадалааһын.

Кулун тутар 10 күнэ, өрөбүл

11:00–13:00 Уоскутар бөлөх тустуулар
14:00–16:30 Финаллар. Кыайылаахтары наҕараадалааһын.

ахтан, санаан аастахха

Бастакы олимпийскай чемпиооммут Роман Михайлович Дмитриев төрөөбүтэ 75 сылынан кини доҕоро — техникскэй наука доктора, профессор, Космонавтика академиятын академига, Москватаабы авиационнай институт профессора, ССРС Суруналыыстарын союһун чилиэнэ, Москватаабы Олимпиадаҕа аккредитацияламмыт фотокорреспондент, “Чабылхай түгэннэр” диэн хаартысканан альбом ааптара, Саха Республикатын государственнай бириэмийэтин лауреата Василий Васильевич Семеновтан ахтыы онороругар көрдөстүбүт. Түгэнинэн туһанан, Василий Васильевич соторутаабыта 80 сааһын томточчу туолбутунан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Олус аламаҕай киһи этэ

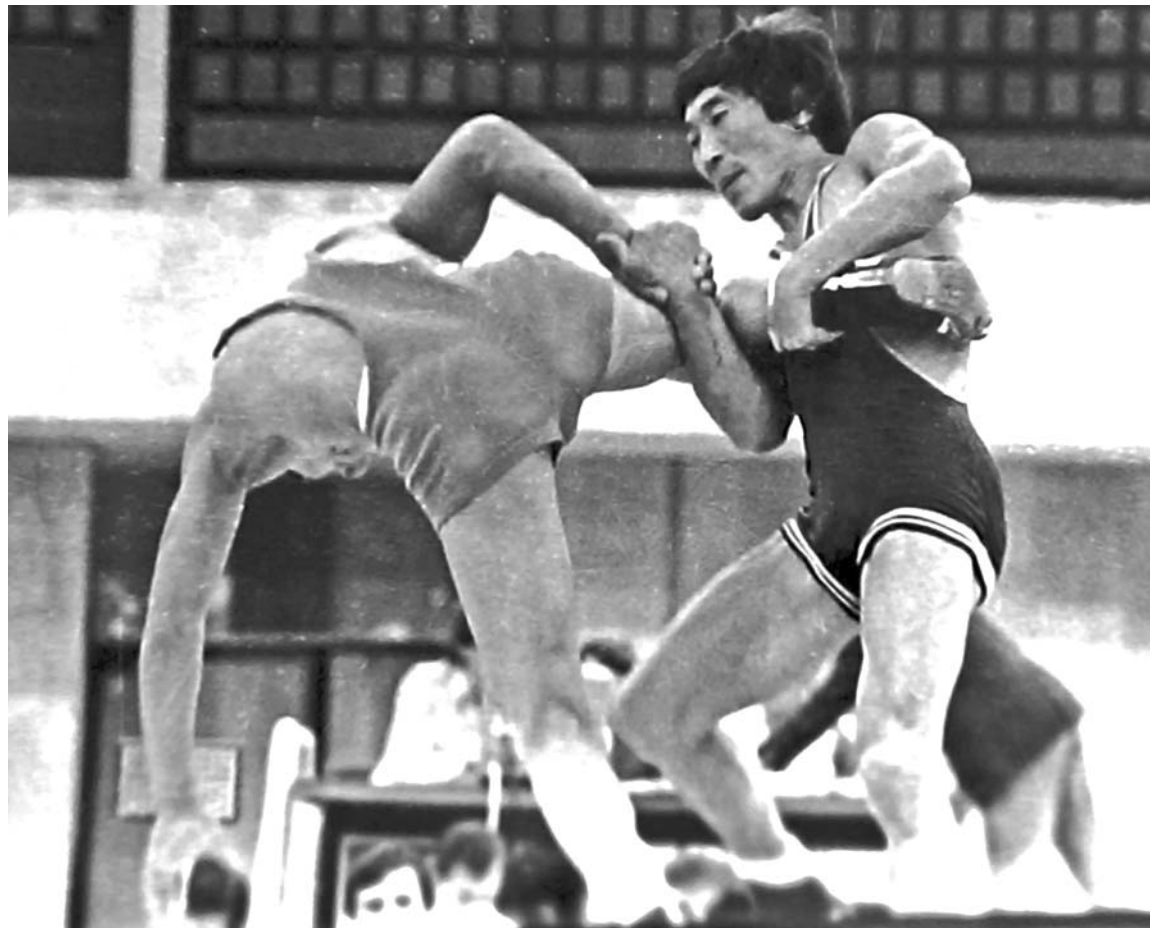
Мин Роман Дмитриев кытта 1972 с. Өктөөп бырааһынньыгар билсэн турабын. Ол иннигэр Армия киин спортивной кулубугар (ЦСКА) бырааттыы Гавриил уонна Роман Дмитриевтэр — саха тустуук уолаттара кэлбиттэр диэн истибитим. Оччолорго саха студэннара тэрилтэлэртэн кулубу арендаан бырааһынньыктары көрсөргө атаарар этибит.

Романы көрсөн, билсэн баран, мыына санаабытым. Ханан да улуу бөҕөс — олимпийскай чемпион көрүнгө суоҕа. Кыра унуохтаах, кууран-хатан хаалбыт хатынгар уолчаан эбит этэ. Дэлэҕэ, 48 кг ыйааһынна тустуо дуо.

Роман иннигэр саха чулуу тустууктара баар этилэр. Ол гынан баран, алаас ахтылҕанын тулуйбакка, Союз сүүмэрдэммит хамаандатыттан күүрүүр түбэлтэлэрэ баара. Онтон маньык кытаанах режими 12 сыл устата тулуйан дьарыктаммыт киһинэн — Роман Дмитриев буолар.

Кинини спортан чиновниктар балыйбатахтара эбитэ буоллар, мин санаабар, үс төгүллээх олимпийскай чемпион буолбут буолуо этэ. 1972 сыллаахха Германия Мюнхен куоратыгар чемпион буолар. 1976 с. Канадаҕа Монреаль куоракка Олимпийскай оонньууларга Япония уолунуун финалга туста сырыттахарына, «Көҕө суоххут» диэн түһүлгэттэн иккиэннэрин устан кэбиһэллэр. Түмүгэр Роман иккис миэстэ буолан, үрүн көмүс мэтээли ылар.

Онон туох эмэ сыдыааны, сылтабы булан, кими эмэ Советскай Союз спортсменнарыттан уһула сатыыр мөккүөр буолбута.

1980 с. Москваҕа сайынҕы XXII Олимпиада ытыллыбыта. Ол иннинэ Спорткомитетка сүүмэрдэммит хамаандаҕа кими ыларга улахан мөккүһү буолан турар. 48 киллэҕэ кандидаттар иккиэ этилэр: ССРС 1980 сыллааҕы чемпиона Роман Дмитриев уонна Советскай Союз хамаандатын чилиэнэ Сергей Корнилав. Спорткомитетка кинилэртэн кими да киллэрбитин иһин, кыһыл көмүс мэтээл бэлэм диэн

өй-санаа хоппута. Онон, Роман Дмитриев уруккуттан олимпийскай чемпион, аны Сергей Корнилаевы олимпийскай чемпион оноргооха диэн буолбута. Иннэ гынан, Романы Олимпиадаҕа кытыннарбаттар.

Миэхэ Роман, С. Корнилав туһунан бу курдук этэн турар: «Сергей үчүгэй элбэх ньымалары (албастары) сатаан туһаммат. Илиитигэр күүһэ бэрт буолан, утарсаачытын кум-хам тутан, албас

онотторбокко хототтуур. Физически бэйэтигэр баһыйтарар бөҕөскө туста киирдэбинэ, кини хотторуоҕа», — диэн.

Олимпиадаҕа орубуна Роман эппитин курдук буолбута. Корнилав бастаан Болгария уолугар хотторор. Ону биһиги дьоммут бырачыас түһэрэн, кыайыны Сергейгэ бэрдэрэллэр. Салгыы КНДР уолугар хотторон, үһүс эрэ миэстэҕэ тиксэр.

Бу кэмнэ мин түһүлгэ кытытыгар хаартыскаҕа түһэрэ сылдьарым. Аттыбар ССРС аатырбыт тренердэрэ ололорло. Кинилэр ортолоругар Роман урукку тренерэ С. А. Преображенскай баара. Корнилав хотторуутун көрөөт кини, тура экирээт түһүлгэ таһыгар төттөрү-таары хаамыталаабыта уонна сана аллайбыта: «Ити баар дии, киһи тылын истибэттэрэ! Романы киллэрбиттэрэ буоллар, кини хайаан да хотуо этэ», — диэбиттээх.

Роман тоҕо тренерин уларыппытын мин билбэппин. Киниттэн хаһан да ыйышпатабым. Мин санаабар, Преображенскайга дьарыктана хаалбыта буоллар, Сергей Андреевич бэйэтин аптарытыатын туһанан Романы Москва Олимпиадатыгар киллэттэрэ этэ дии саныыбын. Кэлин Армия Киин спортивной кулубугар атын саха ту-

стууктара баар буолбуттара. Кинилэр тустарынан Роман миэхэ: «Ити уолаттары наһа хайҕаама, олимпийскай чемпион буолар кыахтара суох», — диэн этэн турардаах.

Роман бу уолаттарыгар сөп сыана биэрэрэ, өтө көрөрө билэрэ миигин кэлин олус сөхтөрбүтэ.

Кини олимпийскай чемпион буолбут кыһыныгар нуучча кыһа Леналын ыал буолбуттара. Миигин бэйэтин сыбайбатыгар ынырбыта. Войскай метроттан тэйиччи соҕус турар башня дьыҕэ икки хостоох кыра квартиралаах этэ. Сыбаайба, билигин көтүрүллүбүт «Россия» гостиница рестораныгар ытыллыбыта. Мин билбэт дьонум онно элбэх этилэр.

Кэлин кинилэр икки оҕоломмуттарын кээнэ, Москва Ясенево диэн оройуонугар улахан киэн-куон квартираны ылбыттара. Оччолорго туох барыта кэмчи буолара. Онон Саха сирэ туруоруутунан, Роман «Волга» массынанан ылан турар. «Волга» массына сыаната үс хостоох квартираҕа тэннээрэ — 10000 солк. Онон массынанан бэйэтэ атылласпытын, эбэтэр Саха сирэ бэлэх биэрбитин билбэтим. Эппитим курдук, Роман унуоһунан кыра буолан, ол массынанан сатаан сүүрдүбэтэ. Онон кэлин атыллан кэбиспитэ.

Роман оҕолоругар улаханньык убааммыт этэ. Кыра кыһын олус таптыыра. Сайын мин кинилэри бэйэм массынабынан таһан, Москва таһыгар таһан биригэ сынньанарбыт.

Роман бэйэтин улаханньык туттубат, олус аламаҕай киһи этэ. Кэлин кини Москваҕа Ил Түмэн бэрэстэбиитэлэ буолбута уонна сонно тута телефоннаан ыныран, кини хохугар көрсүбүһүт.

Өссө да олортохтоһуох киһи биһиги кэксэбиттэн соһуччу туораабыта. Ону, улахан спорка өр сыл бэриниилээхтик дьарыктаны дьайыыта дии саныыбын. Романы кытта быраһаайдаһы Армия Киин спортивной кулубугар буолбута. Бэрт элбэх киһи мустубут этэ. Бу курдук эмискэ Роман Михайлович орто дойдуттан атаарыллыа диэн өйгө даҕаны суоҕа.

Мин өйбөр Роман сэмэй киһи, үс төгүллээх олимпийскай чемпион быһытынан хаалар.

Москва, 2024 с. олунньу.

Ааптар хаартыскаҕа түһэриилэрэ.

суруллубуту сэнгээри

Саахымат сайдар сабахтара

«Дьулурҕан» хаһыакка Дьокуускайтан Петр Яковлев дириг хорутуулаах ис хоһоонноох «Саахымат сайдыа дуо?» диэн ыстатыйата тахсыбытын болҕойон, сэнгээрэн, сэргии аахтым. Ааптар бу тиэмэҕэ киэн билиилээбин, дууһатынан ыалдьарын, сайдыы үктэллэрин уурар оруннаах этиилэрдээбин күүскэ кэрэхсээтим. Онон эмиэ санааларбын тиһэн суруйарга сананным.

Оҕо эрдэхтэриттэн угуйоохха

Оҕо сайдытыгар маннайгы бигэ үктэли уурааччы дьэ кэргэн буоларын туһунан эмиэ этилибит. Манна ийэ, аҕа, эдьини, убай, эбэ, эһэ оруоллара, маннайгы тириэньэр (баар буоллабына) сабыдыала солбуллубаттар. Үгүс билиилээх саахыматчыттар сүрүннээн 4–6 саастарыттан саҕалаан оонньообуттара биллэр. Саахымат эдэримсийэн иһэр, 16–18 саастарыттан аан дойду таһымыгар биллэр оонньооччулар тахсаллар. Холобура, кэскиллээх ыччачыт Денис Назаров (Майа), өрөспүүбүлүкэҕэ 1937 сылтан ытыгыллан кэлбит турнирга, оскуолаҕа үөрэнэр кэмнэригэр 2019 с. 14 сааһыгар, 2021 с. 16 сааһыгар бастаабытын, 2022 с. 17 сааһыгар иккис буолбутун санабыт.

Билигин Арасыйыаҕа саахымакка соҕотох 289 №-дээх оскуола-интэринээт Санкт-Петербурга баар. Сылга хаһыы да дьобурдаах оҕону ытан үөрэттэриэххэ сөп. Бэйэбитигэр, Уһук Илин сайдыытын бырагырааматыгар сөп түбэһиннэрэн, кыра кылаастартан үлэлиир дуобат, саахымат, остуол тенниһэ курдук успуорт көрүнүгүгэр оскуола-интэринээт аһылларыгар кэнэбэскитин үлэлэтиэххэ баара. Уопсайынан, саахымат сайдыыта эмиэ атын көрүнүгэр кэриэтэ, оҕо успуордун кытары быһаччы ситимнээбин бары өйдүүбүт.

Босхоломмут солбуйааччы баара буоллар...

«Саахыматы — оҕолорго» бырайыак 2000 сыллартан киллэриллэ сатыыр, ол эрэн күүскэ «буксуйар». Аһаан-миннээн үс кэнгириэс ытылына да, өнүгүү суох. Өрөспүүбүлүкэ саахымакка федерациятын (бэ-

рэсидьин Егоров В. А.) солбуйааччыта (толорооччу диригтэр) дуоһунаһыгар босхоломмут ыстаакка, сөптөөх таһымнаах киһи ананан, туһааннаах министристибэлэри (үөрэх уонна наука, ыччат, успуорт о. д. а.), улуустары кытта күннэтэ үлэлэтэбин эрэ хамсааһын тахсыаҕа.

Манна анаммыт киһини успуорт бу көрүнүгэр биридиэлээн дьобурдаах оҕолору булуу, сүүмэрдээһин, улуустарга, куораттарга тэриллибит федерациялардын биригэ үлэлээһин, араас хабааннаах күрэхтэниилэри ытыты, прессион тэрийи, о. д. а. элбэх үгүс өрүттээх үлэ күүтэр. Эппиэттээх исписэлиэс суоҕун тухары 5–10 да кэнгириэһи ыты, нууччалыы эттэххэ «А воз и ныне там» дэниэҕэ, бастакы бэрэсидьиммит ыра санаата, соруудаҕа салгыны ыйанан туруо. Успуорт хайа баҕарар көрүнүн курдук маассабай эрэ буоллабына ситиһилэр кэлиэхтэрин туһунан ыстатыйаҕа эмиэ этилибит.

Манник этиилээхпин

Кэлин икки сылга, тохсунньу ыйдарга Арасыйыа саахымакка Федерациятын (ФШР) былааныгар киллэриллэн, 5–6 гроссмейстер кыттыылаах «Кубок главы РС (Я)» ытыгыллыбыта кэрэхсэнэр. Кэлэр сылларга тэрийээччилэр маннигы учуоттууларыгар этиилээхпин. Бу тэрийэһин дьыл арыый сылаас кэмгэр барыан наада. Кэлбит ыалдьыттар улуустарга сеанс биэрэллэрин хааччыыаха. Сеанстарга элбэх оҕону, ыччаты хаба сатыаха наада. Холобур, Нам, Хангалас, Мэнэ-Хангалас, Горнай улуустара буолуохтарын сөп.

«Саха» НКХ нөҕү күннээҕи түмүктэри сырдатар «Дневник турнира» таһаарыаха. Саамай сүрүн

болҕомтону Саха сириг саахыматчытара хайдах оонньоон иһэллэригэр ууруоха.

Баары-баарынан эттэххэ...

СМИ нөҕү дуобаты, саахыматы сырдатыыга болҕомтото күүһүрэр эрийиллэр. «Азия оҕолоро» оонньоуларга 1996–2016 с.с. кэтээн көрүүбүнэн ыраабынан ситэтэ суоҕа. Успуорт бу көрүнүгэр Индиятан, Кытайдан, Узбекистантан, Казахстантан, Мон-

голиятан, Вьетнамтан, Белоруссиятан уонна Арасыйыа регионнарыттан таһыччы күүстээх хамаандалар кэлиэхтэрэ. «Азия оҕолоро» тэриллэринэн куоһурданан аан дойдуну чөмпүйүнүн Дин Ли-жэнь ыныран ыалдьыттыааха, маастар-кылаас, сеанс бэрдэриэххэ. Быһаччы, аһаҕастык баары-баарынан этиэххэ наада, билигин туруктуунан отой ыраах сылдыбыт. Ил Дархан Кубогар аҕыйах хонукка кэлэн аһар ыалдьыттар хайҕаахтарын аайы, үчүгэй

эбипит диэн түөһү охсунар олус эрдэ.

Идэтиийи эрэ ситиһиигэ тиэрдэр

Бириг Федеральной уокурукка сытар, нэһилиэнньэбит ахсаанынан араа-бараа Бурятияҕа — Инна Ивахинова, Антон Шомоев, Батор Самбуев, Жамсаран Цыдыпов диэн гроссмейстердаахтар. Ыччаттарыг ситиһилэрэ ыраатта. Соторутааҕыта Арасыйыа Кубогар 13 саастарыгар диэри оҕолорго Софья Унгаева икки туур иннинэ бастаабыта. Мария Хамнуева 16-гар диэри эмиэ тэннээбин булбатаҕа. Холобурдары аҕала туруоха сөп. Онтон биһиэхэ, хаһан? Гроссмейстер аатын-суолун ылар аһары уустук. Манна ситимин быспат уонунан сылларга үгүс былааннаах үлэ эрийиллэр. Оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар ФИДЕ маастара буолбут оҕолорго ордук туһаайыллыан сөп. Туохха да аралдьыйбакка «Профессиональной саахыматчыт» эрэ буоллаахына, ситиһи кэлиэхтээх. Былырын 16 саастаах гроссмейстер Володар Мурзин Дьокуускайга кэлэ сылдан ити туһунан этэн турардаах.

Салгы бардахха, бэйэбит улуустарытыгар баар уопуту үлэстиэххэ. Саахымат аан маннай күүскэ сайдыбыт улуунан Таатта буолар. Мантан сахаттан бастакы маастар Михаил Афанасьев, киэнник биллибит Мэндэ Таппыров, кэлин уола Владимир Таппыров кынаттанан тахсыбытара. Таатта талы хонууттар мун сатаатар сылга биридэ бүтүн өрөспүүбүлүкэ масштабтаах турниры тэрийэр тоҕо сатаматый! Салгы Бурятия уопутун кытары билсиэххэ. Арасыйыа саахымакка федерацията (ФШР) «Рокировка в сторону Азии» онорбутунан, бу мындыр оонньоу балысханлык сайдыбыт чугастыы Казахстан, Узбекистан сударыстыбаларыгар билсиһэ барыаха сөп буолуо.

Салгы эттэххэ, ФШР (президент Андрей Филатов, толорооччу диригтэр Александр Ткачев) биригэ үлэлэтиэххэ, Арасыйыа араас таһымнаах күрэхтэниилэрин Сахабыт сиригэр ытыгарга кэм кэллэ. Түмүктээн эттэххэ, саахымат успуорда олохпут аргыһа буолан сайдарыгар баҕарабыт ээрэри, манник тэтиминэн «Саахымат сайдыа дуо?» диэн боппуроска, өтөрүнэн суох эрэ диригэ тийиллэр.

Степан АНДРЕЕВ.
Майа с.

Таба суолу үктэнэн, гроссмейстерга тийиэххэ сөп

«Дьулурҕан» ааспыт «Днүмэригэр Петр Яковлев саахымат кыһалбатын туһунан суруйуутугар бэйэм санаабын этиэхпин баҕарабын.

Саахымат спорт көрүнүн быһытынан Саха сиригэр билигин дуобат таһымыгар тийэр кыахтаах дуо? Үгүс дьон ыйытар буолуохтаах. Соторутааҕыта түмүктэммит

Ил Дархан кубога тугу көрдөрдө?

Кэлин гроссмейстердар бири бэлиэти көрбүттэр, оскуола оҕолоро таһымнара үрдээбитин. Билигин саахыматынан дьарыктаныан баҕалаах оҕо баар, бири үчүгэй, эдэр төрөшүүтүгэр саахыматынан дьарыктаныны көбүлүүллэр.

Өскөтүн биһиги саахымакка күүстээх оонньооччуну иитэн таһаарар баҕабыт баар буоллабына, бастатан туран, таһымнаах тренердэри үлэҕэ ынырыаха наада. Холобур, дуо-

батчыттарбыт кэмгэр сөп түбэһиннэрэн Александр Георгиев курдук гроссмейстерга Матрена Ноговицынаны, Наталья Шестакованы уонна атыттары кылгас кэм да буоллар дьарыктатан, билигин кинилэр ханнык таһымна тахсыбыттарын көрөбүт.

Онтон бэйэбитигэр Александр Азаров устудьоннуур кэмгэр Ленинградка тийэн гроссмейстердэри кытта оонньоон, дьарыгыран, сахалартан бастакы гроссмейстер таһымыгар тийбитэ. Ону таба көрөн, бу санаатааха, олус мындыр тренер Николай

Николаевич Кычкин дьарыктыыр оҕолорун Александр Гаврильевичка туттарар. Түмүгэ Гаврил Колесов гроссмейстер буола үүнэр, ону таһынан аан дойдуну ылар.

Бу манна ангардас саахымат эрэ федерациятыгар сыбаабакка, Бырабытыгытыба, Минспорт өттүтүн өйөбүл ирдэнэр. Гроссмейстер-тренердэри ытыран уһун болдьооххо үлэлэтиэххэ наада. Манна Кытай дойдутун холобура үтүө үгэстээгин көрдөрдө. Өссө ССРС саҕана, кытайдар биһиги дойду-

бутуттан күүстээх гроссмейстердэри ыныран, олорор сөптөөх усулуобуйаны тэрийэн, өр кэмнэ үлэлэспиттэрэ. Ол түмүгэр билигин Кытай номнуо саахымакка аан дойдуну чемпионнаа. Биһиги, били нуучча өс хоһоонугар этиллэрин курдук, «бэлэһипэти, көлүөһүни айа сатаабакка», ити суолунан барыаһытын сөп. Тоҕо диэтэххэ, ити холобур сөпкө дьаһаннааха, кыаллар кыабы биэрэр.

Михаил МОРДОВСКОЙ-Михута.
Бэрдэгэстээх, Горнай.